

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicija ra.
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " — "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 pr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljen
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
šte. 190.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Politični spomini o Turčiji.

„Divina providentia et principum discordia Helvetia gubernatur“ je že star pregovor. On se dá še veliko bolj obrniti na evropsko Turčijo. Avstrijski dvorni svetovalec pri poslanstvu v Carigradu, Hammer-Purgstall, je spisal slovečo zgodovino osmanske (turške) države. Posebne vneme za krščansko cerkev v tem delu ni najti; delo (2 močna zvezka) je bolj neutralno, njegov moto je: Resnica in ljubezen. Ali vendar, kdor to Hammerjevo delo pazno bere od začetka do konca, t. j. do pomirja v Kudšuk-Kajnardži l. 1772, mora se čuditi, kako zamore kaka krščanska vlada, kak krščanski diplomat do turške vlade, do obstanka turške države še kako čutje imeti ali se za-njo celó potezati, kakor delajo to oficijozna „N. Presse“ in drugi časniki. Tolike grdobije, krivice, nečloveške krutosti itd., ki jih Hammer našteva, morajo v vsakem človeku željo zbuditi: Proč s Turčinom, s polomescem ven iz Evrope! — Države garantirajo integriteto Turčije. Tako so se glasili spisi diplomatov do najnovejših časov. — Žali Bog!

Kaj pa naj se stori s Turčijo? V l. 1772 je bilo katoliško-poljsko kraljestvo raztrgano, l. 1775 popolnoma vničeno. Zakaj? Pravijo: Poljsko je bilo vse med seboj raztrgano, razdvojeno v mnoge stranke, nevarno za sosedne države. Nekoliko je bilo to res. Ali še več je k tej osodi poljskega kraljestva pripomogel Friderik II., pruski deželno-željni kralj, Katarina II., ruska carica in tudi avstrijski knez Kaunitz. — Koliko več vzroka za strah, čuječnost, stroške pa je dajala in še daje Turčija sosednim državam, zlasti Avstriji! —

Leta 1855—1856 je Avstrija postavila armado v Galiciji, z drugo pa posedla Rumunijo (Valahijo in Moldavo), kar jo je toliko tisuč za legarjem umrlih vojakov stalo. Vrh tega je pa tudi narodno posojilo do 500 milijonov za to se potrosilo! Vse to, da je bila Turčija pred Rusom obvarovana. Ali ni ravno zdaj lepe prilike vračilo vseh tih stroškov od Turčije zahtevati, in v dovršenje te pravične tirjatve sosedno Bosno posesti, obdržati in krutosti ondodnih begov konec storiti? — Bosna je bila nekdanj ogerska. Kralj Matijaž, Huniad, princ Evgen so skušali dušmanine iz Bosne spoditi, kamor so se bili l. 1465 vgnjezdili.

Nekdanja benečanska republika je imela lepe otoke Ciper in Kandijo. — Ciper, otok 240 milj, je bil nekdanj krščansko kraljestvo rodbine Lusignan. Zadnji kralj Jakob se je bil oženil z Benečanko Katarino Cornaro, katero je bila republika za princezino sklicala. Po Jakobovi smrti je njegova vdova to državo svoji domovinski deželi prepustila. Tako so Benečani dobili Ciper. Jud Miguez, ki je z dobrim ciprskim vinom barantal, je vedel turškega sul tana Selima II. pregovoriti, da je on poslal svojega Kapudan-paša Mustafa s silnim brodomjem Benečanom otok Ciper vzet. Po 11 mescev dolgem obleganju je padlo v roke Turkov mesto Famagusta 1571 in njegov krščansko-junaški poveljnik Marko Antonio Bragadino. Mustafa je ukazal veliko tisuč vjetih krščanskih otrok poklati, Bragadina pa živega na meh odreti! V cerkvi sv. Janeza in Pavla v Benedkah se še zdaj v posodi hrani koža tega mučenca, — prav dokaz turške omike.

Otok Kandijo (Kreto), 70 milj dolg, 16 širok, so bili l. 1204 Benečani od bizantinskih cesarjev kupili. Po silnih napadih in dolgem ob-

leganji so ga l. 1669 Turki Benečanom vzeli. Vstaje na Grškim leta 1821 so se bili tudi Kandijoti vdeležili, poznejši poslanec Prokeš-Osten, ki je kot častnik takrat Kandijo obiskal, popisuje v svojih „memoirih“ strašne gnjusobe in muke, ki so jih Turki nad vjetimi krščanskimi mladenči in dekliči po Kandiji vganjali. Upati je bilo, da bo ta otok novemu grškemu kraljestvu pripisan; ali trdi angleški minister Wellington tega ni dopustil.

Benečansko je zdaj del zedinjene Italije. Ako bi se hotela Italija teh dveh pod turškim jarmom zdihajočih otokov polastiti, kdo bi ji to zameril? Več pravice ima v tej zadevi, kakor nekdanje reunionske kamore Ludovika XIV. do nemških pokrajin. —

Za Rusijo in druge države je evropska Turčija še velika. Ali naj tudi one kaj Turkom vzamejo, ali naj se samostalne države na balkanskem polotoku vtemelijo, — gotovo bo to ondodnim kristjanom, bo človeštvu, bo blagostanju na vse strani boljše. Močne dardanelске terdnjave naj bi pa podrli, voznja po Helespontu in Bosporu v Črno morje in nazaj pa naj bila bi prosta vsim državam ob morju, kakor je bila pred Mohamedom II., ki je leta 1453 posedel Carigrad in poturčil ga v „Stambul.“ —

Ali naj se duhoven peča s politiko?

(Dalje.)

To so trije najpogubnejši nauki, ktere oznanja liberalizem, da bi vničil krščanstvo v društvnem in državnem življenju. Drugih naukov, izvirajočih iz njih, ne bodem omenjal posebej; saj je znano, kaj uči o zakonu, o samostanih, o šoli itd. Posebno šolsko vpra-

Ričet.

(Skuhan v kuhinji Obadoviča II.)

„Po želji naroda je odstopil sultan Abdul-Aziz (ali Adšid) in na njegov divan je bil posajen Murad-Effendi. Vse to se je zgodilo v najlepšem miru.“

Je-li, kako se to gladko bere. Prav tako, kakor na pr.: „Gospod I. I. je zapodil svojega hlapca in najel si družega“, ali: „Ta in ta uradnik, ta in ta kaplan je premeščen in na njegovo mesto postavljen ta in ta“. — Bog varuj, da bi si kdo pri tem kaj hudega mislil ali menil, da je to napravilo kaj hrupa! Saj se celó pogosto sliši ali bere, da je ta ali ta predsednik, vodja ali načelnik kake politične ali nepolitične družbe „všled občne želje“ odpovedal se svoji stopinji in da je na njegovo mesto prišel kak drugi, — in vendar svet ne razpade, celó potresa ni, k večjemu pri tem koga bes vzame, kar pa sveta ne prekuče.

„Po želji naroda je odstopil stari sultan“ — tako se glasi oficijelno poročilo, ki pristavlja,

da „vse to se je zgodilo v najlepšem redu“. Po domače rečeno: Turki so sultana odstavili, toda to nič ne pomeni, ni nič posebnega, še manj hrupa je naredilo, kakor v Ljubljani, kedar v kakem dimniku gori.

Brez šale! Oficijozna poročila so dandanes o vsaki dogodbi tako pohlevna, da človek ne vé, bi se li jezil ali smejal. Ko je v Bosni in Hercegovini švignil kviško plamen vstaje, so oficijozni telegrami poročali to s tako mirnim duhom, kakor da bi se bili Turki in kristijani v kaki krčmi stepili in pri tem drug drugemu založili nekoliko zaušalc, kar — se ve — nikogar družega ne briga. Pozneje so bili primorani ti oficijozni vendar-le pripoznati, da punt ni bil pretep v kaki krčmi, ampak nekoliko več. Vendar jih ta blamaža ni spravila iz miru, marveč z istim mirnim duhom so poročali pozneje odstop starega sultana in nastop novega.

A ta hladnost se mi ne zdi še tako nenaravna, kakor ona, s katero so dalje poročali: „Sultan Abdul-Aziz je bil zadavljen“. Pri tem poročilu namreč pogrešam pristavka: „Vse to

se je zgodilo v najlepšem miru“. Pa ta dostavek se zdi oficijoznim ljudem odveč, kajti če že „softi“ (bogoslovci turški) in „ulemi“ (Mahomedovi duhovni) s pomočjo ljutih dušmaninov svojega sultana, najvišega poglavarja dežele, zapodé in za njegovega naslednika izvolijo njegovega stričnika, hudega, zagrizenega mahomedanca, — če potem starega sultana celó zadavijo — — mora biti v Carigradu najlepši mir, ker sicer bi kaj tacega ne mogli storiti.

Tu moram opomniti, da se jaz ne čudim toliko miroljubnosti Turčinov, kolikor miroljubnosti naših oficijoznih. Če bodo tako mirnega duha, utegnemo v kratkem brati: „V tem in onem kraju na Turškem je turško prebivalstvo podavilo in posekalo vse kristijane, starčke, ženske in otroke. Vse to se je zgodilo v najlepšem miru. Ali: Turška četa je napadla to in to vas, oskrnila vse ženske, potem pa jih poklala z otroci in starci vred tako, da ni nikogar živega pustila. Vse to se je zgodilo v najlepšem miru.“

Takih izglede bi lahko dolgo rajdo na-

šanje je, ktere ga se je polastil liberalizem, da bi izkoreninil vse krščanske nazore in globoko vsejal ljuliko hudobnih zmot. Od rešenja tega vprašanja je tudi odvisno, kateri nazori da bodo vladali v prihodnje, ali krščanski, cerkveni ali brezbožni, liberalni.

Na vsak način pa je gotovo, da vrši ravno v naših dneh odločilni boj. Kdo bi mogel to-raj spati doma, kedar sovražnik požiga hišo; kdo bi mogel sedeti za pečjo, dokler se bore z vsemi močmi prijatelji; kdo bi mogel roke križem držati, kedar se bori odločilni boj za vse, kar je nam sveto in blago! Naj globoko napolni trdno prepričanje, da se dandanes bojuje odločilni boj in bije poglavitno v državi, vsakega kristijana srce, posebno pa duhovnov! Napenjajmo vse moči, delajmo neustrašljivo, ne bojmo se nobene sile, Bog bo nas podpiral v svetem boji! Globoko si vtisnimo v srce in spolnimo tudi dejanstveno prelepe besede sv. Hilarija, enega najhrabrejših bojevalcev zoper ljuti arijanizem, ki je tedaj enak sedanjemu liberalizmu hotel z državno pomočjo poplaviti ves svet, besede, ktere tako na tanko veljajo tudi dandanes, s kterimi sklenemo svoj današnji odstavek:

„Čas molčanja je pretek, čas govorjenja je prišel; pastir mora vpiti, kajti najemniki so pobegnili; pustiti moramo življenje za ovce, ker roparji so v hlevu in lev tudi v bližini. Prositi moramo za prihod Kristusov, ker živimo pod vladavino Antikristovo. Pripravimo se na mučeniško smrt, ker angelj satanov premenil se je v angelja luči! ... O da bi mogel spričevati svojo vero v dnevih Neronov ali Decijev! ... srčno bi bili potem bojevali dobri boj proti svojim rabeljnom in morilcem in vse ljudstvo bilo bi se prišlo nas ko vodnikov na smrtni poti. A zdaj borimo se proti preganjalcu, ki goljufa, proti Antikristu, ki ne biča, ampak se prilizuje čutom, ki ne preganja, pa nas obogatuje, da bi nas vničil; on nas ne žene h krščanski prostosti skoz ječe (v tem hoče prekositi liberalizem Arijanec!), temuč časti nas v svoji palači, da nas bi storil robe. Boječ se premage, se ne bojuje (to in naslednje velja zdaj posebno o tako imenovanem katoliškem liberalizmu, državomolni in prekucijski je presegel tudi v tem že najsmeleje nade arijanizma), ampak prilizuje se, da bi gospodoval; išče zveze, da bi motil mir, zida cerkve, da bi vničil vero, spoznava Kristusa, da bi ga zatajil. O Bog, njegov jezik govori le od tebe, pa stori vse, da bi se ne verjelo, da si ti Bog!“

bral, a s tem bi utegnil k večjemu samega sebe s kože spraviti, ne pa takih oficijoznih. Kaj briga tacega oficijoznega, če se dan za dnevom na Turškem preliva krščanska kri, če se skrunijo krščanske ženske, natikajo moški na kolce, otroci na sablje, če se starcem sekajo glave in če po sto in sto vāši na dan pogori! Mislite, da, če bi se vse to tudi vsak dan zaporedoma godilo, bi tak oficijozus, ki je plačevan iz državne blagajnice, zavoljo tega ali vkljub temu ne dobil svoje mesečne plače do kraja? Mislite, da mu je treba, če bi tudi en dan bilo poklanih na Turškem en milijon kristijanov, zato le eno smodko manj kaditi, le en četrt litra manj piti? Kaj briga njega reva na Turškem, dokler državni davkoplačevalci niso nagi ali vsaj brez posestev! On mora dobiti svojo mesečno plačo, naj Turki že zadavijo svojega sultana, ali pa pokoljejo na tisoče kristijanov.

Morda me bo kdo natolceval zaradi teh besedi sovraštva do državnih uradnikov, med ktere spadajo tudi ljudje! Bog varuj me te strasti! Jaz spoštujem stan uradnikov,

III.

Skušal sem dokazati iz namena in ukov liberalizma, da se duhoven mora pečati s politiko, kjer se zadeva cerkvenega, da je to njegova dolžnost. Iz vsega tega dokaza more se pa tudi dovoljno spoznati, zakaj se ti delavnosti duhovnovi ustavlja ravno liberalizem; zato, ker mu žuga od te strani pogin, ker se boji za svoj vpliv, da, za svoje bitje. In kakošne vzroke navaja on za trditev, da se duhoven ne sme mešati v politiko? Znani so nam, žali Bog! že iz domačega prepira. Pač so vsi ti dokazi, če jih smem tako imenovati, ničevni; trde, trde v enomer, da se duhoven ne sme pečati s politiko, da se mu ne spodobi, da to ni njegova reč, da „farjem politika nič mar“. To so vam njihovi vzroki; komur zadostujejo ti in enaki, obžalujemo ga in za nas je zgubljen. Povedali so tudi še druge vzroke, ki bi mogli morda v resnici koga motiti, ki zaslužijo saj, da jih zavračamo; a ti niso njihova lastnina, te so si izposodili od onih katoličanov, ki ne vidijo v svoji lahkomišljenosti in neprevidnosti, ali pa tudi zapeljani od napetih ascetičnih nazorov, sovražnikovih namer in ž njim vred trde, da ni prav, ako se duhoven vdeležuje politične borbe. Ti imajo vsaj nekako veljavne dokaze in te naj ob kratkem zavrnem, da izbijem sovražniku tudi poslednje orožje, s kterim bi se mogel braniti. (Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. junija.

Avstrijske dežele.

Delegacija avstrijska je bila v soboto, ogerska pa v nedeljo sklenjena. — V petek je ministerski svet izbral ude opravnega sodišča, ki se bodo pa še le pozneje objavili. Ministra Lasser in Stremayr gresta na odpust.

Kakor gre na Dunaji govorica, so se Ruska, Pruska in Avstrija dogovorile novega sultana turškega pripoznati za vladarja.

V Pragi je bil 3. t. m. voljen za župana znani ostri česki pisatelj in časnikar Oto Zeithammer. To česke nemčurje hudo jezi, upajo pa, da ga cesar ne bo potrdil, kar je pod sedanjim ministerstvom res mogoče.

V ogerski zbornici poslancev je interpeliral Iranyi ministerskega predsednika, kako

kakor vsak stan sploh. S tem pa nikakor nečem reči, da bi spoštoval tudi vsako osebo, ki svojemu podpisu pristavlja ponosno črko „c. k.“. In ravno, ker vseh oseb, ki svoje ime kinčajo s črkami „c. k.“, ne spoštujem, z najboljšo voljo ne morem spoštovati, zato si vsacega človeka, ki svoji osebi daje pomen ali mogočnost s črkama „c. k.“, prej dobro ogledam, predno mu upam ali verjamem. Tega mi ne bo nihče zameril, če tu naravnost povem resnico, da sem po uradnikih že največ prestal.

Vkljub temu imam jaz uradnike prav rad, zlasti kedar ni nobenega družega, da bi se ž njim pogovarjal. Ne mislite, da je pogovor z vsakim takim možakom za navadnega človeka pust, neprijeten ali dolgočasen. Nasprotno! Včasih vam tak človek (vsak uradnik je namreč človek) tako začrusi, da bi se kar obrnili. Mislite, da pretiram ali celó lažem? Ne boš! Tu dokaz!

Nekega večera sedim po svoji stari navadi v kavarni in berem, kaj se je po svetu novega, dobrega in slabega zgodilo. Prisede človek

se misli zadržati nasproti novemu sultanu turškemu in če bodo berlinske pogodbe v veljavi obstale. Na to interpelacijo je minister obljubil odgovor.

Vnanje države.

Na jugoslovanskem bojišču je povsod vse živo, najbolj pa v Bulgariji, kamor prihajajo neprenehoma čete iz vseh krajev in tudi domače čedalje močnejše postajajo. Slišati je tudi neprenehoma o večih in manjših praskah. Turški poveljniki se zavoljo tega vedno pripravljajo za boj, posebno Ali paša, ki svojo četo pomnožuje. Ustajnikov vodja Babič je zedinil se s četo Marinkovičev in se vtaboril ob Grahovem. Zdaj ima okoli 2400 mož in nekaj topov. — Iz Kostajnice je poročilo, da se je 2400 v trdnjavi Buzim obleganih Turkov podalo ustajnikom.

Te vjetnike so ustajniki potem ponudili avstrijskim vojakom, naj jih internirajo, ker sami za to nimajo prostora; sicer bi jih morali pobiti, ker spustiti jih ne morejo, da bi pozneje zopet zoper nje se bojevali. — One dni je bilo več ustajniških vodij pri knezu na Cetinji, od koder so se s prav zadovoljnimi obrazi vrnili.

Na Srbskem se govori in piše povsod le o vojski. Prvo besedo ima vojni minister. Dogodbe v Carigradu bodo Srbe najbrže še prej na noge spravile. Strune med Belgradom in Carigradom so zelo napete, ker Srbija zadnjega tributa ni plačala. Turki še vedno prestopajo srbske meje, menda bolj zato, ker so lačni, da kaj živeža vplenijo, kakor iz drugih vzrokov. Ponoči od 30. do 31. maja jih je vdarilo v uzičkem okraji okoli 500 čez mejo. Bili so se vso noč s Srbi, potem pa odgnali seboj 585 repov goveje živine.

Turški prejšnji sultan je vendar mrtev. Prvo novico o smrti njegovi so oficijozni listi brž popravili rekoč, da je z ruskim generalom Ignatievom ušel. Zdaj pa trdijo, da se je sam umoril, namreč žile si s škarjami prestrigel. Ali kdo bo to verjel, če tudi bere na spričalu podpise 19 turških zdravnikov! Vsak bo marveč prepričan, da so Turki svojega sultana zadavili in da je njegov naslednik, Murad V., za ta umor moral vedeti. Sram naj bo vsakega, ki drži z ljudmi, kateri najvišjega svojega vladarja umore! Teh hudodelcev ne bo nihče prijel. Ali je kaj tacega dandanes res še mogoče v civilizirani, s kazenskimi postavami čez in čez prepreženi Evropi?!

zelo poštene unanje podobe. Kratek, prav mrzel pozdrav, potem vzame v roke časnik in bere. Par minut mu je oko vprto v črke, kar vrže list od sebe in zagodrnja glasno v nemški besedi: „A, to je odveč! Tem kmetom ni nobena reč več po volji. Če gre le par tednov dež, že tarnajo, da imajo povodenj, ki jim vso setev in sadje pokonča. Če pa nasprotno par tednov dežja ni, zopet čujemo pritožbe o suši. Vse to le, da bi se jim davki prizanesli. Pa glada še ni nobeden umrl, marveč vsak kmet prav dobro živi. O, da bi imel jaz oblast, bi jim že pregnal take muhe! Kmetu se nič hudega ne godi, to vem jaz.“

Kaj boš, dragi bralec, na to odgovoril? Ali boš molčal? Mogoče, ako si polževe krvi. Jaz pa nimam polževe krvi v sebi, zato sem se tudi brž zasukal proti sosedu in rekel nekoliko razdražen: „Res, prav imate, gospod! Dokler kmet ob potu glada ne cepa, kakor tiči o mrazu, se mu nič slabega ne godi. Pa če tudi, — dokler vi dobivate redno svojo plačo — če jo po svojih duševnih zmožnostih in svojem delu že zaslužite ali ne — kaj vas

Laška vlada se podviza z reklamo za novega turškega sultana, časniki celó trdijo, da ga je papež že pripoznal in bo dal škofom po Turškem ukaz, naj ga podpirajo. Tako kvasijo laški listi, kateri — po vsem tem soditi — poznajo Murada toliko, kolikor kakega glavarja divjakov v Afriki, ker trdijo, da je kristijanom prijazen.

V angleškem parlamentu je izrekel Disraeli nado, da berolinskih sklepov ne bo treba predložiti novemu sultanu. Po novejših poročilih gre Angleška zdaj Turčiji na roke, ker je neki poslala Muktar paši 30.000 fut. st. (300.000 gld.), po konsulatu v Dubrovniku in v Albaniji spravila na suho več topov in pušk.

Izvirni dopisi.

Iz kozjanskega okraja, 5. jun. Dne 1. junija se je na severno polovico našega okraja strašna ploha razlila. Natančnih poročil še nimamo; pa kolikor je bilo videti in so nam ljudje vedeli povedati, je bila ploha jako razširjena in grozna. Od Planine in Dobje čez Prevorje, Zagorje, Pilštajn, Buče, Virštajn, Polje, Podčetrtek prek Sotle na Hrvaško — daleč in široko so bile nižje pokrajine v dobri pol uri pod vodo. Brvi, mostovi, mlini, slabi hrami so se razrušili, tudi nekaj otrok je boje utonilo. Kako da je voda njive in gorice razjedla, si že lahko mislimo; ceste so na mnogih mestih razdrte, hribi in njive vse razplazene. Ubogo ljudstvo pa plaka in stoka, kako si pomagati!

Sicer moramo politično gospósko pohvaliti, da neutrudeno pozveduje napravljeno škodo; tolažiti se smemo, da nam bo tudi pomagala. Pred 14 dnevi mraz, zdaj voda, poleti morda še toča in smod: letošnje leto bo jako žalostno.

Iz Trnovega pri Srpenici, 1. junija. Dragi „Slovenec“! Prosimo te, da nam blagovoliš naslednje vrste, ki jih „Soča“ na dvakratni ljubeznjivi poziv ni hotela objaviti, sprejmeš. V „Soči“ št. 18 je nekdo spravil se nad našega vrlega in obče spoštovanega duhovnika, kterega nekako muhasto „mladega gospoda“ imenuje, grdi in za igralca razgláša. Da ga zavrne in v brambo spoštovanega gospoda duhovnika naj sledi tu dogodbá, kakor se je v resnici pripetila.

Bilo je dne 20. m. travna, četrtek po veliki noči, ko neki žandar v občinsko pisarnico stopivši, tajnika prosi, naj ga h krčmarju M. F. spremi; ko mu tajnik ne vstreže, se napoti

briga deževno vreme in povodenj, kaj suša? Saj ne ta, ne ona vam ne vzame plače“.

Na to se mož jezno zasuče proti meni in pravi: „A, saj sem vedel! Vi ste Slovenec, vi s kmetom držite. Če bi bil prej sumičil, da sem v taki družbi, bi bil molčal“.

„In bolje bi bilo“, odgovorim jaz, „ker ste c. k. uradnik, kateri živi največ o davkih kmeta“.

Možic je skočil kviško in odšel in od tistega večera, če se srečava, gre memo mene kakor da bi bil perzijski šah ali turški sultan in jaz turška „raja“ ali kak kuže. Mene to obnašanje nikakor ne grize, morda bi mu bolj zameril, ko bi me prijazno pozdravljal.

Taki, kakor ta, niso vsi c. k. uradniki pri nas, jaz jih dosti poznam, kateri so vredni spoštovanja. Da ne spoštujem vseh ljudi — za to ne morem — sem že tak. Vsakemu ni vsaka stvar všeč. Jaz n. pr. Turkov ne maram in kdo me bo prisilil, da bi jih rad imel? Sam državni pravdnik ne, stavim glavo, da ne!

k županu, s katerim jo potem h krčmarju F. M. režeta. V gostilni bilo je obilo ljudi, nekteri so pili vino, drugi tobak, tretji so igrali, imel je delo vsak. Natvezil je bil namreč nekdo žandarju, da pri M. F. igrajo prepovedani „cvik“, zarad tega je c. k. služabnik strogo hotel postopati; a ko vidi, da prepovedan „cvik“ je bil le prav nedolžen „marjaš“, se pomiri, in ker je bilo še le rano med 7. in 8. uro, se vsede ter se jame prijateljsko, kolikor postavno, nekoliko časa pomenjkovati; potem se podajo mladi gospod, žandar, župan in sin krčmarjev domu, kjer so ga kapljico švrknili.

To je vsa dogodbá, iz ktere je dopisnik „Soče“ skoval svojo obrekovalnico. V daljno besedovanje z dopisnikom spuščati se — zdi se nam nevredno.

Občinski zastop*).

Iz Hrvatske, 30. maja. Važno vprašanje pri nas je zdaj krajiška železnica, o kojej sem že v zadnjem dopisu omenil. Ves hrvatski narod se zanima zanjo, ker ž njo bi se vendar spet trgovina vsaj malo povzdignila in siromašni narod pri zidanju kaj zaslužil. Vendar pa „Obzor“, glasilo velike narodne (zdaj že bolj madjaronske) stranke, govori proti deputaciji, ki ima oditi pred samega cesarja, in sicer iz tega razloga, da zdaj ni čas za reševanje taci vprašanj, ker vso pozornost obrača država na iztočni ustanek. Čuden je zares ta „Obzor“, da tako piše, ko vendar more lahko uvideti, kako silno je ta železnica potrebna, čuden zares, ko čez nekaj dni spet trdi, da ne more nobeden prisiliti Madjarov, niti nadvojvoda Albrecht niti Mollinary, ki sta oba zavzeta za to železnico, da dovolijo delati to železnico ne z ogerskimi novci, nego s krajiškimi, ktere so pa Madjari gotovo že za svoje potrebe porabili, kar ni nič novega pri tem narodu izvanjskega sjaja in notranje gujilobe. „Obzor“ in njegova stranka pa bi morala tudi spoznati, da je že vendar spet čas, malo bolj energično se vzdigniti in potegniti za svoje pravice, braniti interes zemlje, svoj jezik, da se ne bode na sramoto hrabrega hrvatskega naroda v glavnem gradu po poštah madjarsko uredovalo in na telegrafičnem uredu brzojavi o ustanku po nalogu naše brače ustavljali. Vse take neredne je gotovo zakrivila sedanja narodna stranka, koja sicer gotovo dobro za narod misli, ali je preveč popustljiva. Madjari pa to dobro razumijo ter upotrebjavajo čas, da čedalje več moči pri nas zadobe. Da sta se naš sabor in naša vlada pri prvem slučaju, ko se je zakon prekršil, energično vzdignila proti madjarskemu nasilstvu, Madjari se ne bi bili dalje upali; ko so pa opazili, da so naši popustljivi, zrastel jim je greben, in že posegajo po naših najsvetejih pravicah, po zemlji in po jeziku — in sicer v glavnem mestu Zagrebu. „Obzor“ sicer včasih zavpije na krivice, ali kaj vse to pomaga, kjer ni prave energije in konsekvence! Bodite stalni, kakor je opozicija, Madjari se ne bodo upali z vami tako postopati. Hrvatski narod se sicer nadja, da bodo Madjari v kratkem svojo igro končali, in vsa prilika je, da bode to tudi resnica. Ustanek jim že zdaj usta maši, propast Turške pa jih bode zadušila. Madjar more zgubiti vse, Hrvatska pa mora le dobiti vkljub vsem madjarskim zaprekam. Bog, ki ravna vse narode, je pravičen in ne trpi krivice.

Za vseučilišnega profesorja matematike je imenovan dr. Zahradnik, Čeh iz Prage.

*) Mislimo, da vstrežemo tudi Vam, ako izpustimo vse drugo, zlasti ker bi bilo vsem onim, ki niso brali dopisa v „Soči“, nerazumljivo.

Vreda.

Domače novice.

V Ljubljani, 8. junija.

(Banka „Slovenija.“) Občni zbor 6. t. m. je bil jako živahen, ker je šlo za življenje in smrt banke. Nazočih je bilo 34 delničarjev, ki so zastopali 457 delnic. Poročilo gospodarskega sveta ni veselo, društvo imelo je v preteklem letu po ognju 39.000 gld. zgube, po zavarovanji za življenje pa nekaj čez 1000 gld. To in pa vsled nezaupnosti bolj slabe kupčije in veliki zaostanki pri agentih, zlasti po Českem, je vzrok, da je doplačilo na delnice vse porabljeno, ker se morajo vrh tega celiti še stare rane. To poročilo vzame zbor na znanje. — Pri poročilu pregledovalcev računov se vname buren razgovor, ker posamezni delničarji hočejo vedeti, ima li banka še kaj premoženja ali ne. Podpredsednik g. Debevec dá potem pojasnilo, da seto pri taki kupčiji ne more natanko določiti. Prvotni kapital je po neopravičljivem zapravljanji prve dóbe naglo do malega zginil, tako, da, ko je društvo pričelo svoje delovanje, ni bilo gotovine morda več, ko kakih 42.000 gld. Od tiste dobe banka ne more več iz luže. Zdaj ima še dve hiši, cenjeni na 57.000 gld., na kterih je pa 10.000 gld. dolgá, potem mnogo hišnega orodja, menjic in pri agentih čez 70.000 gld. Koliko se bo dalo tega denarja iztirjati, kdo to ve? Po daljem razgovoru se slednjič po glasovanji dá opravičnemu svetu absolutorij.

Pri peti točki: ali se sklene zopet novo vplačevanje ali ne, nasvetuje dr. Bleiweis, da bi se ta točka preložila na izvanredni zbor, ki se imá sklicati prihodnji mesec; zdaj pa naj bi se volil odsek treh delničarjev, ki imajo s pomočjo izvedencev do tje natanko pregledati bankino stanje in potem zboru staviti primerne nasvete, ali naj se namreč še dalje vplačuje, če je kako poročilo za boljši napredek, ali se likvidira, fuzijonira ali pa vsa kupčija prodá. Predsednik g. Debevec pové, da je bil opravični svet do predloga za novo vplačanje prisiljen po ministerstvu, ktero zahteva, naj se pomnoži glavnica. To bi se pa moglo zgoditi edino le po novih doplačilih, ker bi se nove delnice pri sedanjih razmerah po še tako nizki ceni ne spečale. Po daljem razgovarjanji se volijo v pregledovalni odsek gg. J. Vilhar, J. Jerič, D. Žagar in za namestnika g. L. Robič. Ti imajo tedaj nalogo s pomočjo strokovnjakov natančno izvedeti, kako je z banko, o ktere osodi bo sklepal še le prihodnji občni zbor, ki se bo sklical julija meseca.

Konečno se je preuredila neka določba pravil tako, da se bodo odslej pravde med banko in zavarovanci reševale po razsodbah zaupnih mož, ne več po c. k. sodnijah.

To kratko poročilo o zboru. Bolj natanko o banki bomo v enem prihodnjih listov spregovorili, da bo ta reč vsakemu bolj jasna, kakor do zdaj.

(Binkoštni prazniki) so bili prvi lepi in gorki dnevi letošnje spomladi, ljudje so jih zato tudi dobro porabili. Birmancev v Ljubljani sicer ni bilo toliko, kakor prejšnja leta, ker je po okolici že na več krajih letos bila birma, vendar je bilo gibanje živahno, ker je več vlakov peljalo tujca v Postojno, ki so se deloma v Ljubljani ustavili in ogledovali mesto in okolico. V postojnski jami je bilo okoli 6000 ljudi. V čitalnični gostilnici bila je v pondeljek večernica z vojaško godbo, ki se je z znano vrlostjo odlikovala pred občinstvom v obilnem številu nazočim. Več Ljubljančanov se je podalo na Dunaj s posebnim vlakom, na katerem je bila vožnja izdatno znižana. Nemčurjev pa je šlo nekaj v Beljak in Celovec uganjat ve-

liko-nemške burke in muhe. Tako je imel te praznike vsak svoje veselje.

(Sodnijske obravnave pred porotniki) so se pričele v Ljubljani pretekli torek in bodo trajale kakih 14 dni. Med drugimi tudi prideta na vrsto ona ropna morilca, ki sta pri sv. Barbari za Loko tako grozovito umorila mladega fanta in deklico.

Razne reči.

— Dr. Janez Švec, sloveči pridvorni župnik in opat, je imenovan za stolnega prošta pri sv. Štefanu na Dunaju, bode kancelar katoliške fakultete na vseučilišču ter začasno ostane še predstojnik vstava za više bogoslovje pri sv. Avguštinu.

— † Kanonik dr. Ginzel, ki je v državem zboru trobil v rog vstavaški, je 1. t. m. v Litomericah za mrtudom umrl. R. I. P.

— Nevaren človek. Binkoštno nedeljo prideta dva popotnika iz Reke v Loko, kjer imata svoje hčere v nunskem samostanu, na tamošnji kolodvor in prašata, bi li mogla tu telegrafirati. V tem hipu pridere tuj človek k njima, potegne dolg nož in ga zasadi prvemu popotniku v trebuh, drugemu pa v stegno. Na to nastane na kolodvoru, kjer je bilo veliko ljudi, velik hrup, zdravnik Finz, slučajno nazoč, pride brž ranjenima na pomoč in ju spravi z vlakom v ljubljansko bolnišnico. Prvi, v trebuh ranjeni, še zdaj ni raz nevarnosti, drugega rana pa ni nevarna, tako, da se je mogel že v Reko odpeljati. Tujca, ki ju je napadel, so tudi brž prijeli in spoznali, da je blazen in besen, po rodu Italijan. Zdaj so ga spravili v norišnico.

— Iz Črnomlja se nam piše: Dne 30. t. m. je bila očitna dražba nove ceste Videm — Maverl v zvezi s kočevsko. Prav dobro je izpeljana; kako bode nadaljevana, se ne vé, ker dva načrta sta: prvi g. Grima, drugega dela zdaj g. Engelthaler. Pri dražbi sem zopet videl, da ljudstvo pojma nima o dobrih cestah; to je žalostno za tako zapuščen kraj, kakor je naš, ker poleg vednega zatiranja drug drugemu več ne veruje.

— Iz Št. Ruperta se nam piše: Zaznamovati pričenjamo letošnjega poletja nesreče elementarne, brez kojih v tem kraju redko kako leto mine. Med majhno nevihto 1. jun. treščilo je na Vrhu, od tukaj pičle pol ure oddaljeni vasi, v visoko tik hiše rastočo hruško in ubila je strelo mater, ki je ravno stopila na vežni prag, in dvanajstletno hčerko, ki je pasla in stala v obližini hruške. Obe obležali ste na mestu mrtvi in osmojeni na glavi in po životu. Žalostni prigodek nam je v nauk, da treba v enacijah okolščinah nam biti previdnim, memo tega pa tudi moliti in Boga prositi odvrenjenja hude ure in nesreče, kakoršne pogosto največa skrb in previdnost ne more zabraniti.

— Zahvala. Častita družba Marijne bratovščine je v občnem zboru dne 21. majnika t. l. družbi sv. Vincencija v Ljubljani 50 gld. darovati blagovolila, za katero blago pomoč se iskreno zahvaljuje v imenu ubogih družin, ki se bodo s tem denarjem podpirale.

J. Gogala, družbeni predsednik.

— Zaloge knjig in časopisov Matice slovenske. „Matica slovenska“ ima, kakor kaže po g. tajniku Praprotniku ravnokar sestavljeni inventar, te-le knjige:

„Narodnega koledarja“ in „letopisa“ za 1867. l. 44, za 1868. l. 26 iztisov,

„Letopisa“ za 1870. leto z dr. Lovro Tomanovo podobo 1, za 1871. leto s 40 slikami

71, za 1872. in 1873. leto z 2 slikama 155, za 1874. leto 261, za 1875. leto 355 iztisov, „Prirodznanskega zemljepisa“ Jesenkovega 197 iztisov,

„Vojvodstva Kranjskega“ 356 iztisov,

„Vojvodstva Koroškega“ 422 iztisov,

„Slovenskega Štajera“ 1. snopiča 293, 3. snopiča pa 125 iztisov.

„Zgodovine Avstrijsko-ogerske monarhije“ Kersnikove 145,

„Zgodovine sloven. naroda“ Trdinove 210,

„Jovana Vesela-Koseskega raznih del“ z njegovo podobo 51 iztisov,

„Vodnikovih pesni“ 540 iztisov,

„Slovanstva“ z 2 zemljevidoma 455 iztisov,

„Olikanega Slovenca“ 111 iztisov,

„Štirih letnih časov“ 964 iztisov,

„Telegrafije“ iz letopisa 1875. leta 178 iztisov.

„Nauka o telovadbi“ II. del 713 iztisov,

„Schoedlerjeve knjige prirode“ I. snopiča:

„Fizika“ 486, 2. snopiča: „Astronomija in kemija“ 484, 3. snopiča: „Mineralogija in geognozija“ 431, 4. snopiča: „Botanika in zoologija“ 342 iztisov,

„Živalstva“ po Pokorniji, poslovenil Fr. Erjavec 256 iztisov,

„Rastlinstva“ po Pokorniji poslovenil Ivan Tušek 567 iztisov,

„Rudninoslovja“ po Füllekerji 262 iztisov,

„Slovnice českega jezika z berilom“, spisal Marn, 593 iztisov,

„Zemljevidov“, in sicer: Obraza vse zemlje 6, Evrope 20, Afrike 50, Azije 138, Avstralije 71, Rusije 68, severne Amerike 160, južne Amerike 144, Turčije 693, Malije 712, nemškega cesarstva 700, Slovenske dežele, Kozlerjev 48 iztisov. —

Čista vrednost (po odšteti tretjini za provizije itd.) vseh teh knjig in zemljevidov znaša 5606 gld. 43 kr.

Vse te knjige in zemljevidi so tedaj stari in novim udom, kakor tudi knjigotržcem in sploh prijateljem slovstva po odločeni nizki ceni na razpolaganje. Še posebno pa vsem rodoljubom, ki se brigajo za to, kar se dandanes na Turškem godi, priporočamo, naj si omislijo zemljevid Turčije, katerega je še 693 iztisov na prodaj po nizki ceni za 20 krajc.

Gospodje udje, ki še za leto 1876 niso plačali letnine, prošeni so, da bi jo kmalu odrajtali. Matica naša gotovo je vredna vsestranske podpore; novci pa so povsod „nervus rerum gerendarum.“

Od predsedstva Matice slovenske.

— Hrvatska bibliografija (maj.)

1. „Kralj Dimitar Svinimir i njegovo doba.“ Napisao Vjekoslav Klaić. Naklada i tisak knjižare Albrecht-Fiedlerove. Str. 34. C. 30 n.

2. „Odgovor gospodi“ V. Jagiću i L. Zoru od Arnima Pavića. C. 25 n.

3. „Narodne pripovjedke i pjesme“ iz hrvatskega primorja. U Kraljevici, tiskom primorske tiskare. Str. 174 u osmini.

4. „Varaždinske toplice“ od A. T.

5. „Bilinar. Flora excursoria.“ Uputa u sabiranje i označivanje bilina u Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji. Sastavili hrvatski akademici dr. Josip Šloser i Ljudevit Vukotinić. Stran 606 u osmini. Naklada i tisak L. Hartmana. Ciena 2 fr.

6. „Uzroci kratkovidnosti učenika.“ Napisao A. Hajdenak. Tisak Hartmanov. Str. 48.

7. „Roberto djavao.“ Velika opera u pet čina, francuski napisao Skcribe i Delavigne, uglasio Meyerbeer, preveo I. T. Tisak Drag. Albrechtov. Str. 102. Ciena 20. nov.

8. „Basne“, prekrojene poglavito za hrvatski puk u Istri. Svežić I. Tisak primorske tiskare u Kraljevici str. 40.

9. „Očenje ili kalamlenjen s listom.“ Napisao dr. Gjorgje Radić. Naklada i tisak braće Jovanovića u Pančevu. Str. 23. C. 10 nov.

— Kako začenjajo narodni pevci hercegovinski in bosenski svoje pesni. Narodni pevci, kateri v vstaških taborih, po vaseh in ob cestah opevajo slavne čine srbskih junakov iz minulih časov in iz sedanjega vstanka, začenjajo sedaj svoje pesni s tem-le uvodom:

„Sve u slavu Boga velikoga,
i u zdravlje cara moskovskoga,
i u zdravlje do dva srbska kneza,
Petrovića i Obrenovića,
Knez Nikole i Milana mlada.
Da jim Bog da zdravlje i veselje!
Amin, Bože i bogorodica,
i sultanu pukla džigerica (žolč)!“

Listnica vredništva.

Gosp. J. K. v Č. Kakor vidite, smo mogli le malo porabiti. Prvega dopisa prva polovica ni za tisek, ker bi nas sodnija brž prišla, druga polovica pa je med tem zastarela, ker smo imeli ob času dogodbe že kratko notico o nji. Tudi iz drugega dopisa smo morali zaradi tiskovne svobode konec izpustiti. Ne zamerite nam tega, ker drugače ne gre.

Umrli so:

Od 2. do 5. junija. Neža Salič, gosača žena, 66 l., za pljučnim vnetjem. Jože Ropas, postresčka sin, 6 l., za vnetjem vratu. Janez Gregorič, trgovski knjigovodja, 24 l., za pljučno sušico. Tona Dimnik, šivilja, 40 l., za srčno vodenico. Anton Ješek, kletarja sin, 8 l., za spridenjem krvi. Janez Porenta, kočijaž, 40 l., za oslabljenjem čev. Marija Keber, delavka 35 l., za srčno napako.

Eksekutivne dražbe.

9. junija. 3. Jurij Frank-ovo iz Čelja (1800 gl.). — 3. Jak. Sittinger-jevo iz Barij (1400 gl.). — 5. Miha Šabc-ovo iz Šilertaborja (1000 gl.). — 3. Matija Bremen-ovo iz Knežaka (1000 gl.). — 3. Jan. Grl-ovo iz Tolminja (1400 gl.). — 3. Jože Zednik-ovo iz Čelja (1700 gl.), vse v Bistrici. — 3. Matija Pac-ovo iz Semiča (865 gl.) v Metliki. — 31. Marin Požar-jevo iz Čepna (2195 gl.) v Postojni. — 3. Štef. Skala-vo iz Vrtač (470 gl.) v Metliki. — 3. Miha Hostan-ovo iz Vel. Mrašovega (753 gl.) v Krškem. — 2. Jože Milharčič-ovo iz Hraš (1011 gl.) v Postojni. — 3. Jože Pirc-ovo iz Grčecje vasi (923 gl.) v Krškem. — 2. Fr. Zrimšek-ovo iz Šent-Petra (1484 gl.). — 2. Fr. Lenarčič-ovo iz Nadanje sela (2000 gl.), oba v Postojni. — 2. Jože Roje-ovo iz Vrbece (1050 gl.) v Bistrici. — 2. T. Židovno-ovo iz Zlatna v Radoljici. — 2. Tone Česnik-ovo iz Klenška v Postojni. — 1. Jan. Arko-vo iz Ravnega dola (1510 gl.) v Ribnici. — 2. Jak. Žgur-jevo iz Šent-Vida (335 gl.) v Ipavi. — 2. Tone Jankovič-ovo iz Spodnje Košane (765 gl.) v Postojni. — 2. Martin Vodnik-ovo iz Hraš (200 gl.) v Kranji. — 2. Jan. Ivanetič-ovo (7370 gl.) v Metliki.

10. junija. 3. Martin Jerem-ovo iz Podgorice (2010 gl.). — 3. Ane Jerem-ove (180 gl.). — 3. Jan. Polh-ovo iz Senožec (1165 gl.), vse v Ljubljani. — 1. Mart. Strle-jevo iz Krvave poči (1036 gl.) v Laščah. — 2. Matija Drgane-ovo iz Žeraveca (1110 gl.) v Metliki. — 2. Peter Štrus-ovo iz Grosupelj (430 gl.) v Ljubljani. — 2. Nace Pivk-ovo iz Stranj (940 gl.). — 2. T. Papis-ovo iz Senožec (1140 gl.). — 2. Jan. Premrl-ovo iz Razdrtega (3400 gl.), vse v Senožecah. — 2. Lizabete Ljubič-ove iz Dolenje Slivnice (2080 gl.) v Ljubljani. — 2. J. Šenk-ovo iz Podpeči (1220 gl.) na Vrhniki.

Štajarske.

9. junija. Andrej Dobršek v Dobrinskem (2.) Alojz Bračič 771 gl. pri sv. Lenartu, Anton Smodila 825 gl. v Konjicah.

Telegrafične denarne cene 7. junija.

Papirna renta 65.25 — Srebrna renta 68.70 — 1860letno državno posojilo 107.90 — Bankine akeije 810 — Kreditne akeije 133.60 — London 121.45 — Srebro 103.30 — Ces. kr. cekini 5.77 — 20frankov 9.67.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.